

पर्यावरण संवर्धनाबाबत जगजागृतीपर पथनाट्य सादर करणारे विभागाचे विद्यार्थी

विद्यार्थ्यांची जंगल भ्रमंती

जागतिक ओझोन दिनानिमित्त आयोजित ओझोन बचाव रॅली

निसर्गसौंदर्याने नटलेल्या आणि जैवविविधितेची मुक्त उधळण लाभलेल्या पश्चिम महाराष्ट्रातील पर्यावरणाचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्याच्या हेतूने १९८६ साली ज्येष्ठ पर्यावरणतज्ज्ञ डॉ. जय सामंत यांनी शिवाजी विद्यापीठात पर्यावरणशास्त्र विभागाची स्थापना केली. पीएच.डी. अभ्यासक्रमाने सुरुवात झालेल्या या विभागात १९८९ साली एम.एस्सी. पर्यावरणशास्त्र विषयाची सुरुवात झाली. पदवीप्राप्त विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरण संवर्धन व व्यवस्थापन या विषयी जागरूकता निर्माण करण्याच्या उद्देशाने विभागात PG Diploma in Environmental Protection and Management (PGDEPM) हा अभ्यासक्रम देखील सुरु करण्यात आला.

सन २००९ मध्ये विद्यार्थ्यांना ओद्योगिक क्षेत्रातील पर्यावरण आणि सुरक्षा अधिकारी होण्याच्या संधी घेता याव्यात, यासाठी डॉ. पी. डी. राऊत यांच्या प्रयत्नांनी PG Diploma in Industrial Safety, Health and Environment (PGDISHE) आणि Diploma in Industrial Safety, Health and Environment (DISHE) या अभ्यासक्रमांची सुरुवात झाली.

सुस्थापित वर्ग, प्रयोगशाळा आणि उपकरणे यांनी पर्यावरणशास्त्र विभाग सुसज्ज आहे. पाणी, हवा, ध्वनी, घनकचरा प्रदूषण आदींच्या मापनाचे काम विभागात नियमित सुरु असते. विभागाला केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने (CPCB) दिलेल्या प्रकल्पाद्वारे कोल्हापूर शहराच्या हवा प्रदूषणाची सद्यस्थिती कळते. जैतापूर अणुऊर्जा प्रकल्पाजवळ असणाऱ्या जैवविविधतेचा अभ्यास, लोकसंख्येचा अभ्यास, महाराष्ट्रातील दृष्टीआडच्या विकिरणांचा अभ्यास, कोल्हापूर जिल्हयातील भूजलाचे सर्वेक्षण, वन-वणवा जन जागृती इत्यादी संशोधन

प्रकल्पांसाठी विभागाला BRNS, UGC, MoEF, Forest आणि CPCB आदी शासकीय संस्थांचे अनुदान लाभले आहे. तसेच, कन्सल्टन्सीद्वारा औद्योगिक क्षेत्रातील सांडपाणी, हवा प्रदूषण, ध्वनी प्रदूषण, पंचगंगा नदी प्रदूषण यांचे मोजमाप केले जाते. नियोजित अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त वृक्षलागवड व संवर्धन, पर्यावरणपूरक गणेशमूर्ती विसर्जन, स्वच्छता अभियान, जंगल आणि वन्यजीव वाचवा कार्यक्रम, पर्यावरणविषयक जनजागृती, पंचगंगा नदी प्रदूषणविषयक जनजागृती, ओझोन बचाव कार्यक्रम, जागतिक तापमान वृद्धीबद्दल तज्ज्ञांची व्याख्याने आदी विविध उपक्रमांद्वारे विभागाची एक वेगळी ओळख निर्माण झाली आहे.

• पर्यावरणशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ येथील अभ्यासक्रम:

Name of Programme	Eligibility	Intake
Masters in Environmental Science (M. Sc.)	B. Sc. with Physics/ Chemistry/ Botany/ Zoology/ Statistics/ Pollution/ Bio-chemistry/ Biotechnology/ Geography/ Geology/ Microbiology/ Electronics/ Forensic/ Computer Science/ Agriculture as a Principal/ Subsidiary subject	50
Post Graduate Diploma in Safety Health and Environment (P.G.D.I.S.H.E.)	Any graduate from Science (Physics, Chemistry) , Engineering and Technology.	50
Post Graduate Diploma in Environmental Protection and Management (P.G.D.E.P.M.)	degree qualification of any faculty are eligible	30
Diploma in Safety Health and	12 th Science / One-year add-on diploma course for	50

Environment (D.I.S.H.E.)	B. Tech. Students in Shivaji University	
-----------------------------	--	--

- **करिअर व रोजगार संधी :**

या विभागातून पदव्युत्तर किंवा पदविका पदवी घेतलेले माजी विद्यार्थी शासकीय, निमशासकीय, खाजगी किंवा अशासकीय संस्थांमध्ये कार्यरत आहेत तर काहींनी स्वतःचे व्यवसाय सुरु केले आहेत. खाली दिलेल्या काही नामवंत कंपन्यांमध्ये या विभागातील विद्यार्थी कार्यरत आहेत.

- Tata Consultancy Services
- CETP, Mahad
- Honda Motors
- Pride Builders
- Tata Housing Ltd.
- Kumar Builders
- DST, Mantralaya, Mumbai
- General Motors
- Centre for Environmental Education, New Delhi
- Novartis'
- Maharashtra Pollution Control Board